

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2013/8078
Karar No : 2016/2790

Davacı : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
Vekili : Av. Zühal Sirkecioğlu Dönmez
Bestekar Sok. No:49/5 / Kavaklıdere / ANKARA
Davalı : Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı / ANKARA
Vekili : Hukuk Müşaviri Jale Ateş / Aynı yerde
Davanın Özeti : 12.11.2013 tarih ve 28819 sayılı Resmi Gazete'de

yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile değiştirilen Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde geçen "...veya eczacı veya kimya mühendisi veya kimyager veya bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker veya ziraat teknisyeni olmak" ibaresinin iptali ile maddenin dayanağı olduğu ileri sürülen 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun'un 28. maddesinin 2. fıkrasında geçen "...ve ziraatte..." ibaresinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Bitki koruma ürünlerinin piyasaya arzı ile ilgili hizmetlerin düzenlenmesi yetkisinin 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanununun 18. maddesinin 1 ve 2. fıkraları ile, 19. maddesinde yer alan düzenlemeler ile Bakanlığa verildiği, bu hükümler uyarınca dava konusu yönetmeliğin düzenlendiği ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Bedri Özata

Düşüncesi : Dava konusu düzenlemede hukuka aykırılık bulunmadığı ve davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Gülten Hatipoğlu

Düşüncesi : Dava, 10.3.2011 tarihli, 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının, 12.11.2013 tarihli, 28819 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve anılan Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile değiştirilen (b) bendinde geçen "veya eczacı veya kimya mühendisi veya kimyager veya bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker veya ziraat teknisyeni olmak" ibaresinin iptali ile maddenin dayanağı olduğu ileri sürülen 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun'un 28. maddesinin 2. fıkrasında geçen "ve ziraatte" ibaresinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması istemiyle açılmıştır

Davacının Anayasa'ya aykırılık iddiası yerinde ve ciddi görülmemiştir.

11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında yönetmelik 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 20. maddesiyle yürürlükten kaldırılmış ve bu Yönetmelikte

de, 30.5.2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle yapılan değişiklik sonucu, eczacılar da bayilik izni alabilecekler arasında sayılmıştır.

2.3.1927 tarih ve 984 sayılı Ecza Ticarethaneleri ile Sanat ve Ziraat İşlerinde Kullanılan Zehirli ve Kimyevi Maddelerin Satıldığı Dükkanlara Mahsus Kanununun 11. maddesinde, ecza ticarethanelerinden yalnız eczanelere toptan veya perakende ecza ve kimyevi madde satılabileceği; sanat ve ziraatte kullanılan zehirli ve etkili kimyevi maddelerin toptan ve perakende olarak satışının özel hükümlere istinaden yapılabileceği kurala bağlanmıştır.

18.12.1953 tarih ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanununun 23. maddesinde, zehirli ve müessir eczanın muhafazası ve müstehlike satışının bu husustaki yasa ve mevzuata göre yapılacağı belirtilmiş; 28. maddesinde, eczanelerde, eczacılık ve ziraatta kullanılan kimyevi maddelerle sıhhi malzeme, tıbbi aletler ve tuvalet eşyasından başka bir eşyanın satılamayacağı kuralına yer verilmiştir.

15.5.1957 tarih ve 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu'nun 1. maddesinde, "zirai mücadele ilaçları", mücadele ve koruma amaçlarıyla kullanılan her çeşit ilaç, preparat ve bunların imalinde kullanılan madde olarak tanımlanmış; 2. maddesinde, zirai mücadele alet ve ilaçlarının ithal, imal, ihzar, satış ve kullanılmalarının bu Yasa hükümlerine tâbi olduğu; 38. maddesinde, mücadele alet ve ilaçlarının yurt piyasasına arzı ve satışının Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ruhsat ve kontrolüne ve koyacağı şartlara tabi olduğu; 40. maddesinde, zirai mücadele ilaçlarının ithal, satışa arz, imal ve ihzar şekilleri ile etiket ve tarifnamelerinin içereceği hususların ve mücadele aletlerine konulacak işaret ve yazılar ile bu işlere ilişkin diğer hususların nizamnameyle düzenleneceği; 64. maddesinde de, bu Yasa hükümlerinin uygulamasını göstermek üzere Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca nizamnameler yapılacağı kurala bağlanmıştır.

Aktarılan Yasa hükümlerine dayanılarak çıkarılan Zirai Mücadele İlaç ve Aletleri Hakkında Nizamnamede de, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı yetkilerine yönelik olarak paralel düzenlemelere yer verilmiştir.

Öte yandan, 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesinin (I) bendinde; zirai mücadele ilaçlarının, alet ve makinalarının ithal, imal, satış ve kullanılma esaslarını tespit etmek, uygulatmak ve bu ilaçların insan, hayvan ve çevreye zarar vermeyecek şekilde kullanılmasını teminen gerekli denetimleri yapmak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının; 10. maddesinin (b) bendinde de, zirai mücadele ilaçlarında kullanılan her nevi tedavi edici ve koruyucu ilaç, aşı, serum gibi biyolojik ve kimyasal maddeler ile bunların etkili ve yardımcı maddelerinin imal, hazırlama, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tesbit ve ilan etmek, imalat ve satışına dair esasları belirlemek ve bu hususların taşra kuruluşları tarafından uygulanmasında onlara yardımcı olmak, adı geçen Bakanlığın ana hizmet birimlerinden olan Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

6968 sayılı Yasanın 40. ve 64. maddelerine dayanılarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca çıkarılan ve 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin "Bayi veya Toptancı İzin Belgesi Alabilecekler ve Sınav" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasında, bitki koruma

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2013/8078

Karar No : 2016/2790

ürünleri bayilik veya toptancı izin belgesi verilecek kişilerde aranacak şartlar, "a) Türk vatandaşı olmak, b) Bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi olmak, c) Bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi dışında, kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış ziraat mühendisi olmak, ç) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az on yıl çalışmış ziraat teknisyeni veya meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker olmak, d) Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 80 ve üzeri puan almak" şeklinde bir düzenlemeye yer verilmiş iken; 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle, 6. maddesinin 1. fıkrası, "a) Türk vatandaşı olmak, b) Ziraat mühendisi olmak, c) Kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış ziraat teknisyeni veya meslek yüksekokullarından bitki sağlığı ile ilgili dersi alarak mezun olmuş tekniker olmak, ç) Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 100 tam puan üzerinden 80 ve üzeri puan almak" şeklinde düzenlenmiştir.

10.3.2011 tarihli, 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının, 12.11.2013 tarihli, 28819 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve anılan Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile değiştirilen (b) bendinde: Ziraat mühendisi veya eczacı veya kimya mühendisi veya kimyager veya bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker veya ziraat teknisyeni olmak, kuralı yer almış olup davacı tarafından madde hükmünde geçen "veya eczacı veya kimya mühendisi veya kimyager veya bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak, mezun olmuş tekniker veya ziraat teknisyeni olmak" ibaresinin iptali istenilmektedir.

11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) ve (c) bentlerindeki sadece ziraat mühendislerine yer verilip, kimyager ve kimya mühendislerine yer verilmemesi yolundaki eksik düzenlemenin iptali istemiyle Danıştay Onuncu Dairesinin 2008/7508 Esasına kayıtlı olarak açılan davada Danıştay Onuncu Dairesinin 11.6.2013 tarih ve E:2008/7508 K:2013/5071 sayılı kararıyla ;"11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin "bayi veya toptancı izin belgesi alabilecekler ve sınav" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde "bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi olmak", (c) bendinde "bitki koruma bölümü mezunu ziraat mühendisi dışında, kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel kuruluşlarda zirai mücadele hizmetlerinde en az üç yıl çalışmış ziraat mühendisi olmak" koşulunun getirildiği, kimya mühendislerine ve kimyagerlere yer verilmediği (d) bendinde ise, "Bakanlıkça veya Milli Eğitim Bakanlığınca veya Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca yılda bir kez yapılacak olan sınavda 80 ve üzeri puan almak" şartına yer veren Yönetmelik hükmünün, dava açıldıktan sonra üç kez değişikliğe uğradığı, 2.2.2008 tarih ve 26675 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile

Depolanması Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesiyle yönetmelik hükmünün "ziraat mühendisi olmak" şeklinde, 30.5.2012 tarih ve 28308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan aynı isimli Yönetmeliğin 2. maddesiyle dava konusu yönetmelik maddesi hükmünün "ziraat mühendisi veya eczacı olmak" şeklinde, 27.7.2012 tarih ve 28366 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelik değişikliği ile de "ziraat mühendisi veya eczacı veya ziraat teknisyeni veya bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker olmak" şeklinde değiştirildiği, davaya konu Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin dayanağı olan 13.6.2010 tarih ve 27610 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 18. maddesinde, "bitki koruma ürünlerinin, ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretileceğinin" belirtildiği, "Üretim, İşleme ve Dağıtım Aşamalarında Resmi Kontrollerden Sorumlu Meslek Mensupları" başlıklı Kanuna ekli listede, bitki koruma ürünleri satış yerleri açısından üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensuplarının; ziraat mühendisleri, kimyager ve kimya mühendisi olarak düzenlendiği, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin, bitki koruma ürünlerinin üretiminden ve bu ürünlerin satış yerlerinin üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında kontrollerinden sorumlu olmalarının 5996 sayılı Yasanın 18. Madde hükmü gereği olduğu, yasal düzenleme değişmediği sürece davalı Bakanlığın, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin bayi ve toptancı izni alamayacakları yolunda düzenleme yapmaya yetkili olmadığı dolayısıyla, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin, üretiminden sorumlu olabilmeye ve üretim, işleme, dağıtım kontrolünü yapabilme yetki ve birikimine sahip oldukları bir alanda bayilik veya toptancılık yapabilme haklarının olmadığını kabul etmeye olanak bulunmadığı, esasen davalı Bakanlık tarafından, 16.2.1985 tarih ve 18668 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Zirai Mücadele İlaçlarını Perakende Satacakların Uyacağı Esaslara Dair Yönetmeliğin "Bayilerin Taşınması Gerekli Vasıflar" başlıklı 5. maddesinin (b) bendinde "ziraat yüksek mühendisi, ziraat mühendisi, kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi, kimyager, eczacı ve ziraat teknisyeni olmak" ibaresine yer verilerek, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin de yukarıda anılan Yasa hükmü doğrultusunda zirai ilaç bayii belgesi almalarına olanak sağlandığı, 23.1.2013 tarihli ara kararıyla söz konusu düzenlemeden sonra çıkarılan yönetmeliklerde kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi, kimyagerlerin ne sebeple kapsam dışına çıkarıldığı sorulduğu, davalı Bakanlıkça verilen cevapta, 1985 yılından sonra yapılan yönetmelik değişikliklerinde ilgili meslek kuruluşlarının, kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi, kimyagerlerin bayilik izni verilmesiyle ilgili herhangi bir taleplerinin olmadığı, konuyla ilgili yargıya intikal eden bir dava bulunmadığının belirtildiği bu hususa ilişkin hukuken geçerli sayılabilecek bir gerekçenin sunulmadığı ayrıca, davalı idare tarafından, bitki koruma ürünlerinin çiftçiye ulaştırılması noktasında görev yapan bayilerde çalışacak kişilerin yanlış teşhis ve dolayısıyla yanlış bitki koruma ürünü kullanımına neden olması halinde mücadele hizmetlerinde büyük aksaklıklar yaşanacağı, bu nedenle de doğru teşhiste bulunarak doğru koruma ürünü belirlemesinin alınan eğitim ve ders müfredatı nedeniyle kimya mühendisleri ve kimyagerler tarafından gerçekleştirilemeyeceği ileri sürülmekte ise de, 12.6.2009 gün ve 27256 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 9. maddesinde "reçete yazma yetki belgesi" almak için müracatta

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2013/8078
Karar No : 2016/2790

bulunabileceklere ilişkin ayrıca düzenleme yapılması, bayilerin yaptıkları işin, yetkili kişi tarafından yazılan reçete muhteviyatına uygun zirai ilacı kullanıcıya sağlamaktan ibaret olması karşısında idarenin bu iddiasına itibar edilmediğinden bahisle 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) ve (c) bentlerinin iptaline karar verildiği, diğer yandan 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin "bayi veya toptancı izin belgesi alabilecekler" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde "ziraat mühendisi olmak" şartını getiren düzenlemenin eksik düzenleme olduğu ileri sürülerek Danıştay Onuncu Dairesinin 2011/6048 Esasına kayıtlı olarak açılan davada Danıştay Onuncu Dairesinin 11.6.2013 tarih ve E:2011/6048, K:2013/5072 sayılı kararıyla;" dava konusu Yönetmelik hükmünün , dava açıldıktan sonra iki kez değişikliğe uğradığı, 30.5.2012 tarih ve 28308 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 2. maddesiyle dava konusu hükmün "ziraat mühendisi veya eczacı olmak" şeklinde, 27.7.2012 tarih ve 28366 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan aynı adı taşıyan yönetmelik değişikliği ile de "ziraat mühendisi veya eczacı veya ziraat teknisyeni veya bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker olmak" şeklinde değiştirildiği ancak, anılan değişikliklerle de bayi veya toptancı izin belgesi alabileceklere kimya mühendisleri ve kimyagerlerin eklenmemesi nedeniyle dava konusu uyuşmazlığın giderildiği davanın konusuz kaldığının kabulüne olanak bulunmadığı ,davaya konu Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin dayanağı olan 13.6.2010 tarih ve 27610 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 18. maddesinde, "bitki koruma ürünlerinin, ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretileceğinin" belirtildiği, "Üretim, İşleme ve Dağıtım Aşamalarında Resmi Kontrollerden Sorumlu Meslek Mensupları" başlıklı Kanuna ekli listede, bitki koruma ürünleri satış yerleri açısından üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensuplarının; ziraat mühendisleri, kimyager ve kimya mühendisi olarak düzenlendiği, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin, bitki koruma ürünlerinin üretiminden ve bu ürünlerin satış yerlerinin üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında kontrollerinden sorumlu olmalarının 5996 sayılı Yasa hükmü gereği olup yasal düzenleme değişmediği sürece davalı Bakanlığın kimya mühendisleri ve kimyagerlerin bayi ve toptancı izni alamayacakları yolunda düzenleme yapmaya yetkili olmadığı dolayısıyla, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin, üretiminden sorumlu olabilme ve üretim, işleme, dağıtım kontrolünü yapabilme yetki ve birikimine sahip oldukları bir alanda bayilik veya toptancılık yapabilme haklarının olmadığını kabul etmeye olanak bulunmadığı, esasen davalı Bakanlık tarafından, 16.2.1985 tarih ve 18668 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Zirai Mücadele İlaçlarını Perakende Satacakların Uyacağı Esaslara Dair Yönetmeliğin "Bayilerin Taşınması Gerekli Vasıflar" başlıklı 5. maddesinin (b) bendinde "ziraat yüksek mühendisi, ziraat mühendisi, kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi, kimyager, eczacı ve ziraat teknisyeni olmak" ibaresine yer verilerek, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin de yukarıda anılan Yasa hükmü doğrultusunda zirai ilaç bayii

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2013/8078

Karar No : 2016/2790

belgesi almalarına olanak sağlandığı, Dairenin 23.1.2013 tarihli ara kararıyla söz konusu düzenlemeden sonra çıkarılan yönetmeliklerde kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi, kimyagerlerin ne sebeple kapsam dışına çıkarıldığı sorulduğu davalı Bakanlıkça verilen cevapta, 1985 yılından sonra yapılan yönetmelik değişikliklerinde ilgili meslek kuruluşlarının, kimya yüksek mühendisi, kimya mühendisi, kimyagerlerin bayilik izni verilmesiyle ilgili herhangi bir taleplerinin olmadığı, konuyla ilgili yargıya intikal eden bir dava bulunmadığının belirtildiği, bu hususa ilişkin hukuken geçerli sayılabilecek bir gerekçe sunulmadığı, ayrıca, davalı idare tarafından, bitki koruma ürünlerinin çiftçiye ulaştırılması noktasında görev yapan bayilerde çalışacak kişilerin yanlış teşhis ve dolayısıyla yanlış bitki koruma ürünü kullanımına neden olması halinde mücadele hizmetlerinde büyük aksaklıklar yaşanacağı, bu nedenle de doğru teşhiste bulunarak doğru koruma ürünü belirlemesinin alınan eğitim ve ders müfredatı nedeniyle kimya mühendisleri ve kimyagerler tarafından gerçekleştirilemeyeceği ileri sürülmekte ise de, 12.6.2009 gün ve 27256 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Reçeteli Satış Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 9. maddesinde "reçete yazma yetki belgesi" almak için müracatta bulunabileceklere ilişkin ayrıca düzenleme yapılması, bayilerin yaptıkları işin, yetkili kişi tarafından yazılan reçete muhteviyatına uygun zirai ilacı kullanıcıya sağlamaktan ibaret olması karşısında idarenin bu iddiasına itibar edilmediğinden bahisle, 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinin iptaline karar verildiği diğer yandan 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin, 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle değişik 6. maddesinin 1. fıkrası ile Geçici 1. maddesinin, eczacılara yer verilmemek suretiyle eksik düzenlendiği iddiasıyla Danıştay Onuncu Dairesinin 2008/2357 Esasına kayıtlı olarak açılan davada Danıştay Onuncu Dairesinin 3.2.2012 tarih ve E:2008/2357, K:2012/337 sayılı kararıyla; 984 ve 6197 sayılı Yasalarla, ziraatte kullanılan kimyevi maddelerin (bitki koruma ürünlerinin) eczanelerde satılmasına olanak tanındığı, 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu'nda ise eczacıların söz konusu yetkisini yürürlükten kaldıracak herhangi bir hükme yer verilmediği, dolayısıyla eczacıların bitki koruma ürünleri bayilik belgesi alma hakkına haiz olduğu ve davalı Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikte öngörülen esaslara tâbi olarak bu alanda faaliyet gösterebileceği hususunda duraksama bulunmadığı, nitekim, Danıştay 1. Dairesinin 27.12.1983 tarih ve E:1983/332, K:1983/338 sayılı istişari mütalaasının da bu yönde olduğu ayrıca, dava konusu Yönetmelikten önce yürürlükte bulunan 21.8.1996 tarih ve 22734 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 6. maddesinin, eczacıların yetkilerini kısıtladığı iddiasıyla iptali istemiyle açılan dava sonucunda Dairelerince verilen 9.7.2008 tarih ve E:2005/6736, K:2008/5645 sayılı kararda da, aktarılan tespitlere yer verildikten sonra, eczacılara Yasayla tanınan yetkilerin Yönetmelikle kaldırılmayacağı, bu itibarla Yönetmelikte eczacılara yer verilmemesinin yasal yetkilerinin kaldırıldığı yolunda yorumlanamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği dolayısıyla, yargı kararının gerekçe ve hüküm fıkrasıyla bir bütün olduğu gözetildiğinde, eczacıların bitki koruma ürünleri bayilik belgesi alma hakkına sahip olduğunun yargı kararıyla tespit edildiği, buna

rağmen, gerek davalı idarenin eczacıların dava konusu Yönetmelik kapsamında değerlendirilemeyeceği yolundaki savunması, gerekse dava konusu Yönetmeliği yürürlükten kaldıran 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinde de, bitki koruma bayilik belgesi alabilecek kişiler arasında eczacılara yer verilmediği dikkate alındığında; davalı idarece, 984 ve 6197 sayılı Yasa hükümlerinin eczacılara tanıdığı yetkinin kabul edilmediğinin anlaşıldığı bu itibarla, dava konusu Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasında eczacılara yer verilmemesi yolundaki eksik düzenlemede mevzuata uyarlık bulunmadığından bahisle, 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinin iptaline karar verildiği diğer yandan 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin, 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle değişik 6. maddesinin 1.fıkrasında eczacılara yer verilmemesi yolundaki eksik düzenlemenin iptaline yönetmeliğin geçici 1.maddesinde eczacılara yer verilmemesine yönelik eksik düzenlemenin iptali istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği anlaşılmıştır.

Dolayısıyla, yargı kararının gerekçe ve hüküm fıkrasıyla bir bütün olduğu gözetildiğinde Kimya mühendisleri ve kimyagerler ile eczacıların bitki koruma ürünleri bayilik belgesi alma hakkına sahip olduğunun yargı kararıyla tespit edildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri; Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 18.maddesinde bitki koruma ürünlerinin ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretileceğinin belirtilmiş, üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensuplarının ziraat mühendisleri, kimyager ve kimya mühendisleri olarak düzenlenmesi, 984 ve 6197 sayılı Yasalarla ziraatte kullanılan kimyevi maddelerin (bitki koruma ürünlerinin) eczanelerde satılmasına olanak tanınması, 6968 sayılı Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Kanununda ise eczacıların söz konusu yetkisini yürürlükten kaldıracak herhangi bir hükme yer verilmemesi karşısında dava konusu düzenleme dayanağı üst normlara, hukuka ve kamu yararına aykırılık taşımamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği görüldü:

Dava; 12.11.2013 tarih ve 28819 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile değiştirilen Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde geçen "...veya eczacı veya kimya mühendisi veya kimyager veya bitki sağlığı ile ilgili

dersleri alarak mezun olmuş tekniker veya ziraat teknisyeni olmak" ibaresinin iptali ile maddenin dayanağı olduğu ileri sürülen 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun'un 28. maddesinin 2. fıkrasında geçen "...ve ziraatte..." ibaresinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması istemiyle açılmıştır.

Davacının Anayasa'ya aykırılık iddiası ciddi görülmeyerek işin esasına geçildi:

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde "Bu Kanunun amacı, gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı ile hayvan ıslahı ve refahını, tüketici menfaatleri ile çevrenin korunması da dikkate alınarak korumak ve sağlamaktır." hükmü yer almış; "Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin onayı ve üretimi" başlıklı 18. maddesinde; "(1) Bitki koruma ürünleri, ziraî mücadele alet ve makineleri ile zararlı organizma mücadelesinde kullanılan diğer ürünlerin üretimi, ithalatı, kullanımı, ambalajlanması, etiketlenmesi, tanıtımı, nakliyesi, depolanması, reçeteli ya da reçetesiz satışı, onayı, kontrolü ve teminine ilişkin işlemler Bakanlık tarafından belirlenir. (2) Bitki koruma ürünleri ile ziraî mücadele alet ve makinelerinin üretimi, ithalatı ve piyasaya arzı için Bakanlıktan onay alınması zorunludur. Bitki koruma ürünlerinin onaylanmasına ilişkin esaslar Bakanlıkça belirlenir. Onaya ilişkin bilgilerin gizliliği esastır..." hükmüne, 19. maddesinde ise; "(1) Bitki koruma ürünleri ile zararlı organizma mücadelesinde kullanılan diğer ürünlerin toptan satışı, toptancı bayiler, perakende satışlar ise perakendeci bayiler tarafından yapılır. Ziraî mücadele alet ve makinelerin satışına ilişkin hususlar Bakanlıkça belirlenir. (2) Bitki koruma ürünlerini depolayanlar, toptan ve perakende ticaretini yapanlar, alış ve satış ile ilgili kayıtları tutmak, Bakanlığın belirlediği uygun şartlarda muhafaza etmek ve denetimlerde her türlü kolaylığı göstermek zorundadır. (3) Onaylı bitki koruma ürünlerinin tanıtımına ilişkin düzenlemeler Bakanlıkça belirlenir. (4) Bitki koruma ürünlerinin ambalajında satış fiyatının belirtilmesi zorunludur. Bakanlık, ülke ihtiyaçları, piyasa koşulları, kamu yararı ve hizmetin gereklerini dikkate alarak gerektiğinde satış fiyatlarını belirleyebilir. (5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir." hükümlerine yer verilmiştir.

639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Karamamenin 7. maddesinde; Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında; bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek sayılmış ve "Düzenleme yetkisi" başlıklı 28. maddesinde; bakanlığın; görev, yetki ve sorumluluk alanına giren ve önceden kanunla düzenlenmiş konularda idari düzenlemeler yapabileceği düzenlenmiştir.

6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanununun 28. maddesinin 2. fıkrasında ise, ilgili bakanlıktan izin, ruhsat veya fiyat alınarak üretilen veya ithal edilen gıda takviyeleri, eczacılık ve ziraatta kullanılan ilaç, kimyevi madde ve diğer sağlık ürünleri, veteriner biyolojik ürünler hariç veteriner tıbbi ürünleri, kozmetik ürünler, kapsamı Sağlık Bakanlığınca belirlenen tıbbi malzemeler, anne sütü ve beslenme yetersizliğinde kullanılan çocuk mamaları ile erişkinlerin metabolizma bozukluklarında kullanılan tüm destekleyici ürünlerin ve Türk Eczacıları Birliği tarafından çıkarılan bilimsel yayınların eczanelerde satılabileceği kuralına yer verilmiştir.

Dava konusu düzenlemenin eczacılara ilişkin kısmı yönünden incelenmesi; 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanununun 28. maddesinin 2. fıkrasında ziraatte kullanılan kimyevi maddelerin (bitki koruma ürünlerinin) eczanelerde satılmasına olanak tanıdığı, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da eczacıların söz konusu yetkisini yürürlükten kaldıracak herhangi bir hükme yer verilmediği, dolayısıyla eczacıların bitki koruma ürünleri bayilik belgesi alma hakkını haiz olduğu ve davalı Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikte öngörülen esaslara tâbi olarak bu alanda faaliyet gösterebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Öte yandan, dava konusu Yönetmelikten önceki 11.10.2007 tarih ve 26670 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması İle Depolanması Hakkında Yönetmeliğin, 2.2.2008 tarih ve 26775 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle değişik 6. maddesinin 1. fıkrası ile Geçici 1. maddesinin, eczacılara yer verilmemek suretiyle eksik düzenlendiği iddiasıyla iptali istemiyle açılan davada, Dairemizin 3/2/2012 tarih ve E: 2008/2357, K: 2012/337 sayılı kararı ile eczacılar lehine eksik düzenlemenin iptaline karar verilmesi üzerine yargı kararı uygulanarak dava konusu Yönetmelik değişikliği ile eczacıların bitki koruma ürünleri bayilik belgesi alma hakkına sahip olduğu belirtilerek Yönetmelik kapsamına alındığı, bu yönüyle de dava konusu düzenlemede hukuka aykırılık bulunmadığı görülmektedir.

Dava konusu düzenlemenin, bayi ve toptancı izin belgesi alabilecek kişiler arasında kimya mühendisleri ve kimyagerlerin de sayılması yönünden incelenmesi; dava konusu Yönetmeliğin dayanağı olan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 18. maddesinde, "bitki koruma ürünlerinin, ziraat mühendisleri, kimya mühendisleri veya kimyagerlerin sorumluluğunda üretileceği" belirtilmiş, "Üretim, İşleme ve Dağıtım Aşamalarında Resmi Kontrollerden Sorumlu Meslek Mensupları" başlıklı Kanuna ekli listede, bitki koruma ürünleri satış yerleri açısından üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensupları; ziraat mühendisleri, kimyager ve kimya mühendisi olarak düzenlenmiştir.

Kimya mühendisleri veya kimyagerlerin, bitki koruma ürünlerinin üretiminden ve bu ürünlerin satış yerlerinin üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında kontrollerinden sorumlu olmaları yukarıda yer verilen Yasa hükmü gereği olup yasal düzenleme değişmediği sürece davalı Bakanlık, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin bayi ve toptancı izni alamayacakları yolunda düzenleme yapmaya yetkili değildir. Dolayısıyla, kimya mühendisleri ve kimyagerlerin, üretimden sorumlu olabilme ve üretim, işleme, dağıtım kontrolünü yapabilme yetki ve birikimine sahip oldukları bir alanda bayilik veya toptancılık yapabilme haklarının olmadığını kabul etmeye olanak bulunmamaktadır.

Nitekim, 10.3.2011 tarih ve 27870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Toptan ve Perakende Satılması ile Depolanması Hakkında Yönetmeliğin 6. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinin dava konusu yönetmelik değişikliğinden önceki halinde kimya mühendisleri ve kimyagerlere yer verilmemek suretiyle eksik düzenlendiği iddiasıyla iptali istemiyle açılan davada, Dairemizin 11/6/2013 tarih ve E:2011/6048, K:2013/5072 sayılı kararı ile kimya mühendisleri ve kimyagerler lehine eksik düzenlemenin iptaline karar verilmesi üzerine

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2013/8078
Karar No : 2016/2790

yargı kararı uygulanarak dava konusu Yönetmelik değişikliği ile kimya mühendisleri ve kimyagerlerin bitki koruma ürünleri bayilik belgesi alma hakkına sahip olduğu belirtilerek Yönetmelik kapsamına alındığı, bu yönüyle de dava konusu düzenlemede hukuka aykırılık bulunmadığı görülmektedir.

Dava konusu düzenlemenin, bayi ve toptancı izin belgesi alabilecek kişiler arasında sayılan ziraat teknisyeni veya bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş tekniker yönünden incelenmesi; davacı tarafından dava konusu edilen yönetmeliğin dayanağı olan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanununun Ek 2. kısmında üretim, işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensuplarının kimlerden oluştuğu düzenlenmiş ve Ek 2'nin C Dağıtım ile ilgili kısmında bitki koruma ürünleri satış yerleri açısından üretim işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensuplarının ziraat mühendisi, kimyager, kimya mühendisi ve veteriner hekimi olarak sayıldığı, eczacı, ziraat teknisyeni ve bitki sağlığı ile ilgili dersleri alarak mezun olmuş teknikerin bayi ve toptancı izin belgesi alabilecekler arasında sayılmadığı ileri sürülerek iptali istenilmekte ise de; davacı tarafından dayanak gösterilen Kanun hükmünde, bitki koruma ürünleri satış yerleri açısından üretim işleme ve dağıtım aşamalarında resmi kontrollerden sorumlu meslek mensuplarının sayıldığı, zirai ürünlerinin satışına ilişkin bir hükme yer verilmediği görülmektedir. 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu'nun 18/1 maddesi ile 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 7. maddesi ve 28. maddelerinde bitki koruma ürünleri, zirai mücadele alet ve makineleri ile zararlı organizma mücadelesinde kullanılan diğer ürünlerin satışı konusunda davalı Bakanlığa düzenleme yapma yetkisi verildiği ve dava konusu yönetmelikte de bu kanun hükümlerine aykırın bir hükme yer verilmediği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; dayanağı kanun hükümlerine uygun olarak ve davalı idareye verilen yetki çerçevesinde düzenlenmiş olan dava konusu yönetmeliğin iptali istenilen hükümlerinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan **DAVANIN REDDİNE**, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, kararın verildiği tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.800 TL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine; bu kararın tebliğini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdarî Dava Daireleri Kuruluna temyizden başvurulabileceğinin taraflara duyurulmasına, 23.5.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Tülün	Ziya	Abdullah	Ali	Ahmet
ÖZDEMİR	ÖZCAN	ARTUNÇ	ÜRKER	SARAÇ

ASLI GİBİDİR
10